

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

This book should be seen as a key tool of broad OSCE's, Mission to Serbia and Montenegro, "3E" (Energy, Economy, Environment) programme which is to mobilize resources for developing concrete projects and for creating and implementing a sustainable energy strategy for Serbia and Montenegro.

Goals

- To promote link between Energy, Environment and Economy as a highly important package for the economical and political stability.
- To foster public information dissemination on environmental alternatives and energy resources (including renewable – small-scale hydroelectric, wind, geothermal, solar and bio-gas), however with strong emphasize on national and regional development policies.
- To raise (consumer) awareness on energy use that has strong impact to economic and environmental issues.
- To maintain dialogue among different stakeholders concerned in environment and energy issues, focusing on rural areas where renewable energy production could be seen as an opportunity for new employment.
- To contribute to national energy strategy that would take in consideration contemporary energy policies.
- To support promotion of Small and Medium-size Enterprises (SMEs), particularly in the sustainable energy production sub-sector.
- To promote sustainable development by appropriate policy and use of renewable energy sources.
- To help local initiatives in public participation process by supporting the introduction of appropriate procedures, obtaining access to information and implementing legal regulations.
- To facilitate setting up and implementation of Regional Environmental Action Plans

Ova knjiga bi trebalo da bude ključni instrument opsežnog programa misije OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori pod nazivom „3E“ (energija, ekonomija, ekologija-životna sredina) koji ima za cilj da promoviše upravljanje obnovljivim izvorima energije kao suštinskim resursom održivog razvoja Srbije i Crne Gore.

Ciljevi (kvalitativni)

- Predstaviti vezu između ekologije, ekonomije i energije kao veoma važnog elementa ekonomske i političke stabilnosti.
- Promovisati sistem javnog informisanja o potrebi očuvanja životne sredine kroz održivo upravljanje energetskim resursima (uključujući obnovljive - male hidroelektrane, vetro-generatore, geotermalne izvore, sunčevu energiju i bio gas), sa jakim naglaskom na politiku nacionalnog razvoja i regionalne saradnje.
- Podići svest potrošača o činjenici da upotreba energije ima veliki uticaj na ekološka pitanja i ekonomski razvoj.
- Podržati dijalog između različitih interesnih grupa iz oblasti energije i ekologije, sa posebnim akcentom na ruralne sredine gde se proizvodnja energije iz obnovljivih izvora može iskoristiti kao mogućnost za otvaranje novih radnih mesta.
- Učestovati u stvaranju nacionalne energetske strategije koja će prihvati savremena iskustva iz drugih zemalja u okruženju kao i evropsku energetsку politiku.
- Podržati razvoj malih i srednjih preduzeća (SME), posebno u sektoru proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.
- Promovisati održivi razvoj odgovarajućom politikom i upotreboru obnovljivih izvora energije.
- Pomoći lokalne inicijative u procesu javnog učešća u donošenju odluka, podrškom uvođenja odgovarajućih procedura i omogućavanjem pristupa informacijama te ostvarivanju zakonskih propisa.
- Olakšati uspostavljanje i primenu Regionalnog ekološkog akcionog plana (REAP),

(REAPs), National Environmental Action Plans (NEAPs) and Local Environmental Action Plans (LEAPs).

- To foster regional cooperation on environmental and energy issues by making Regional Energy Market which is an important factor for sustainable economic development.

Objectives

1. To enable a firm line of communication with appropriate governmental bodies and institutions with the aim to participate in developing a strategy in the related fields. Joint working groups or committees could be set up at the operational level to facilitate cross-sectoral cooperation.
2. To support dissemination of information and education on renewable energy issues to all interested parties (to all levels of government and decision-makers, experts' institutions, NGOs, interested groups and organizations) by helping setting up Renewable Energy Educational Resource Center(s).
3. To help generating and implementing projects on the local level for education of the stakeholders in the public participation process, underlining the role of local profit sector in local development planning.
4. To initiate National Renewable Energy network that will work on promotion of the use of renewable energy and on energy saving programmes. The network should also be supportive in mobilizing financial resources for the Small and Medium Energy Producers.
5. To introduce environmental/energy/economic issues, in the broadest sense, into the educational curricula.
6. To mobilize financial institutions in order to foster investments in this area.
7. To help endorsing the measures that are to support development through fiscal and financial policy (subsided production, lower taxes, and lower interest rates).
8. To support research and technology development

Nacionalnog ekološkog akcionog plana (NEAP) i Lokalnih ekoloških akcionih planova (LEAP).

- Podstaći regionalnu saradnju na ekološkim i energetskim pitanjima, a pri stvaranju Regionalnog energetskog tržišta ukazati na potrebu definisanja prostora za tzv. "Zelenu energiju" u svrhu potsticanja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.

Ciljevi (kvantitativni)

1. Ustanoviti čvrstu komunikaciju sa odgovarajućim vladinim i drugim organima i institucijama sa ciljem učestvovanja u razvoju energetske strategije. Zajedničke radne grupe ili odbore treba uspostaviti na operativnom nivou radi lakše međusektorske saradnje.
2. Omogućiti pristup informacijama i obrazovanje iz oblasti obnovljivih izvora energije energije, svim zainteresovanim stranama (različitim nivoima upravljanja i donosiocima odluka, stručnim institucijama, NVO, zainteresovanim grupama i organizacijama) kroz osnivanje Edukacionog centra za obnovljive energetske izvore.
3. Razvijati i realizovati projekte na lokalnom nivou u funkciji edukacije zainteresovanih u procesu planiranja i doноšења odluka, učešća lokalnog profitnog sektora i lokalnog zajednice, u najširem smislu.
4. Pokrenuti inicijativu za osnivanje Nacionalne mreže za upravljanje obnovljivim izvorima energije koja će raditi na promociji upotrebe obnovljivih izvora i na programima za štednju i efikasno korišćenje energije. Mreža bi takođe trebalo da da podršku u obezbeđivanju pristupa finansijskim izvorima za male i srednje proizvodjače energije.
5. Uvesti ekološku/energetsku/ekonomsku tematiku, u najširem smislu, u školski sistem.
6. Mobilisati finansijske institucije kako bi podstakle investiranje u ovaj sektor.
7. Raditi na unapređenju mera koje će dati podršku kroz fiskalnu i finansijsku politiku (niži porezi, niže kamatne stope).
8. Podržati istraživanja i razvoj tehnologije.

СИР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

620.92.(497.11)
621.311.24

LIBER perpetuum : potencijali
obnovljenih izvora energije u Srbiji =
renewable energy potentials of Serbia /
[uredio i priredio, compiled and revised by
Vladimir Janković ; preveo, translator Milan
Rajković]. - Beograd : OEBS Misija u Srbiji
i Crnoj Gori, 2004 (Novi Sad : Stojkov).
- 100 str. : ilustr. ; 24 cm

Uporedno srp. tekst i engl. prevod. - Tiraž
1,000. - Str. 7: Predgovor / Maurizio
Masari

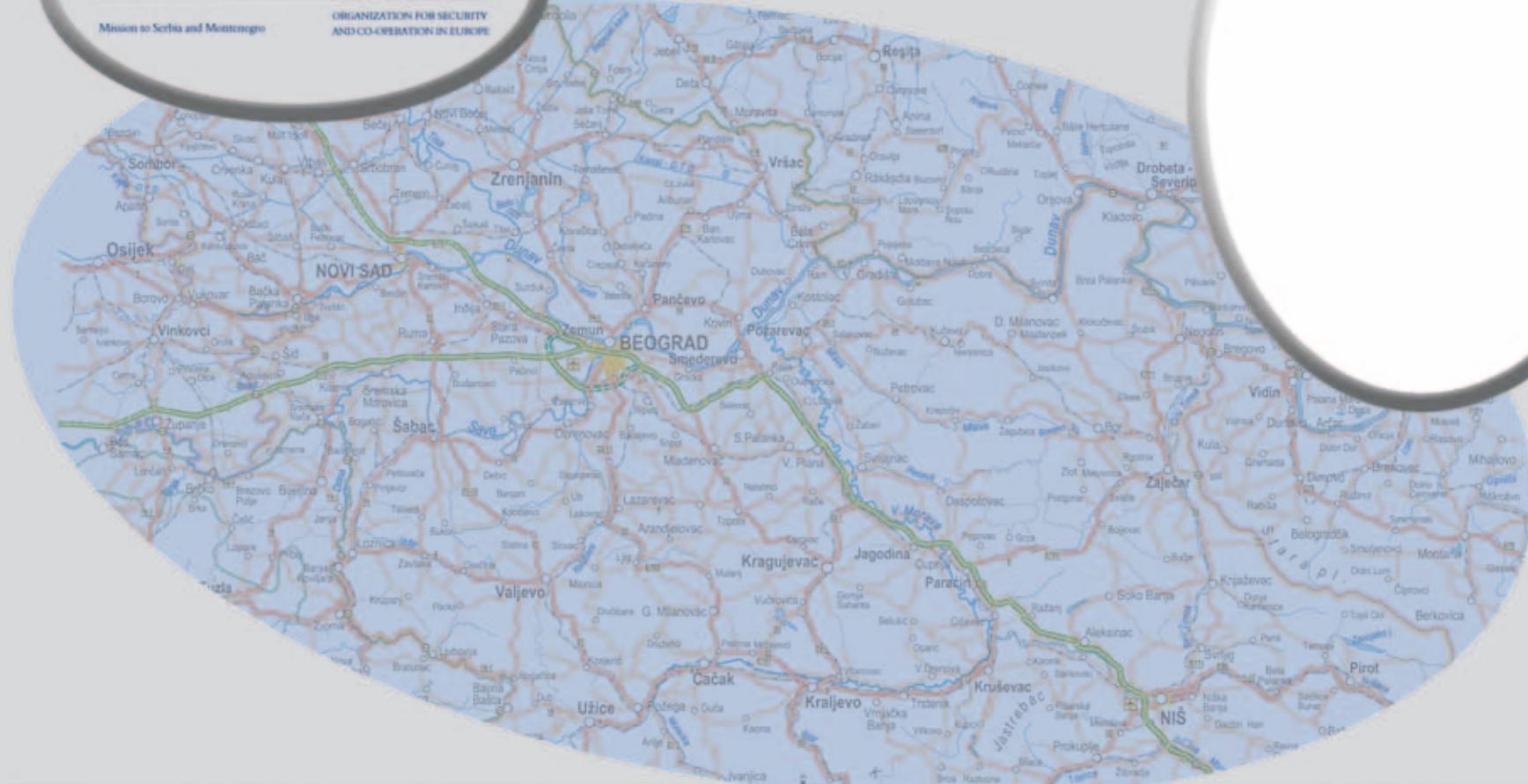
ISBN 86-903283-8-6

а) Енергетски извори - Коришћење - Србија
б) Електране
COBISS.SR-ID 118119692

Mission to Serbia and Montenegro

ORGANIZATION FOR SECURITY
AND CO-OPERATION IN EUROPE

LIBER PERPETUUM